

- (6) Апликација технички мора подржавати кориштење различитих приступних права над електронском евиденцијом, и то:
- администраторска права* додавање / измјена корисника са додјеливањем, измјеном права корисника, измјена или брисања података у складу са овим Правилнику,
 - контролорска права* - ради контроле и надзора над уносом, обрадом, кориштењем података
 - обрађивачка права* - унос у електронску евиденцију и преглед података у електронској евиденцији,
 - корисничка права* - преглед података у електронској евиденцији.

Члан 8.

(Процедуре кориштења, измјене и брисања података из електронске евиденције)

- Подаци из електронске евиденције представљају службену евиденцију и искључиво се пружају у складу са чланом 127. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07 и 93/09) који прописује обавезу органа управе да проверу чињеница из службених евиденција траже по службеној дужности.
- Захтјеви за провере по службеној дужности, уз навођење сврхе, достављају се службеним путем Министарству.
- Министарство обавјештава о утврђеним чињеницама орган који је затражио провере по службеној дужности у електронској евиденцији одмах, а најкасније у року од 15 дана од дана запримања захтјева.
- У сврху спровођења позитивних законских прописа у БиХ и у складу са законским надлежностима органа из члана 3. ст. (1) и (2), те става (3) истог члана тач. а), д), е), ф) и х) имају директан приступ електронској евиденцији, ради увида и кориштења података.
- Претраживање података у електронској евиденцији може се вршити по параметрима датим у Обрасцу 1 који се налази у Анексу овога Правилника.
- Издавање докумената физичким лицима (увјерења или потврда) на основу података из електронске евиденције, а које имају карактер јавне исправе, није допуштено.

Члан 9.

(Измјена, допуна и брисање података)

- Измјену, допуну и брисање података врши администратор искључиво по писменом налогу контролора, којег ће посебним рјешењем успоставити министар безбједности у року од 30 дана од ступања на снагу овог Правилника.
- О свакој измјени, допуни и брисању података администратор је дужан сачинити записник и доставити га контролору у року од 24 сата.

ПОГЛАВЉЕ IV - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 10.

(Рјешавање заосталих предмета)

- Унос и обрада кривичних листова који су запримљени прије ступања на снагу овог Правилника извршиће се у року од 12 мјесеци од ступања на снагу овог Правилника.
- У вези става (1) овог члана министар безбједности ће донијети посебну Одлуку којом ће се утврдити начин рјешавања заосталих предмета, те материјално-техничка средства и кадровски ресурси неопходни за реализовање овог задатка.

Члан 11.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 08-02-2-657/11
9. фебруара 2011. године

Министар
Садик Ахметовић, с. р.

АНЕКС

ОБРАЗАЦ 1

за електронско евидентирање казни изречених пресудама иностраних судова држављанима Босне и Херцеговине, а који нису рођени у Босни и Херцеговини

- Интерни број предмета
- Датум пријема кривичног лист/уноса у електронску евиденцију/измјене и допуне података
- Назив суда
- Број предмета
- Датум
- Презиме осуђеног лица
- Име осуђеног лица
- Дјевојачко презиме
- Име и презиме оца
- Име и презиме мајке
- Датум рођења (д.д./мм/гггг)
- Мјесто рођења
- Држава рођења
- Држављанство
- Пребивалиште
- Назив суда који је изрекао пресуду
- Датум правоснажности пресуде
- Законски назив кривичног дјела и / или члан кривичног закона
- Врста и висина казне, мјере безбједности или одгојне мјере
- Напомена/Биљешке.

MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA BiH

66

Na osnovu člana 43. stav 8. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, donosi

ODLUKU

O NUSPROIZVODIMA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I NJIHOVIM PROIZVODIMA KOJI NISU NAMIJENJENI ISHRANI LJUDI

DIO PRVI - UVODNE NAPOMENE

Poglavlje I. Opće odredbe

Član 1.

(Predmet)

Odlukom o nusproizvodima životinjskog porijekla i njihovim proizvodima koji nisu namijenjeni ishrani ljudi (u daljnjem tekstu: Odluka) propisuju se uslovi za korištenje, zbrinjavanje i tretiranje materijala životinjskog porijekla, uslovi za subjekte u poslovanju, prijevoz, stavljanje na tržište, uvoz, provoz, izvoz i izdavanje odobrenja za nusproizvode životinjskog porijekla i njihove proizvode koji nisu namijenjeni ishrani ljudi u cilju sprječavanja i smanjivanja veterinarsko-zdravstvenih rizika.

Član 2.

(Primjena)

Ova Odluka odnosi se na:

- nusproizvode životinjskog porijekla i njihove proizvode koji nisu namijenjeni ishrani ljudi prema važećim propisima u Bosni i Hercegovini;
- proizvode koji odlukom proizvođača više nisu namijenjeni ishrani ljudi.

Član 3.
(Izuzeci od primjene)

- (1) Ova Odluka ne odnosi se na:
- a) sirovu hranu za kućne ljubimce koja dolazi iz maloprodajnih objekata ili objekata za skladištenje;
 - b) cijele trupove ili dijelove trupova divljih životinja za koje se ne sumnja da su zaražene bolestima koje se mogu prenijeti na ljude ili životinje, osim morskih životinja ulovljenih u komercijalne svrhe;
 - c) cijele trupove ili dijelove trupova divljači koji nisu prikupljeni nakon ubijanja u skladu s dobrom lovačkom praksom, ne dovodeći u pitanje primjenu važećih propisa iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini koji se odnose na higijenu hrane životinjskog porijekla;
 - d) nusproizvode životinjskog porijekla od divljači i od mesa divljači kojima lovci direktno snabdijevaju krajnjeg potrošača malim količinama divljači ili mesom divljači, ili lokalne maloprodajne objekte koji direktno snabdijevaju krajnjeg potrošača;
 - e) sirovo mlijeko, kolostrum i njihove proizvode koji se uništavaju ili koriste na farmi na kojoj su proizvedeni;
 - f) ljuštore od školjaka bez mekog tkiva i mesa;
 - g) sirovu hranu za kućne ljubimce porijeklom iz maloprodajnih objekata u kojima se rezanje i skladištenje vrši isključivo u svrhu snabdijevanja potrošača direktno na licu mjesta;
 - h) ugostiteljske ostatke, osim:
 - 1) ako dolaze iz međunarodnog prometa;
 - 2) ako su namijenjeni ishrani životinja;
 - 3) ako su namijenjeni sterilizaciji pod pritiskom ili procesiranju nekom od propisanih metoda ili za proizvodnju bioplina ili komposta;
 - i) materijal s ribarskih brodova koji se odlaže u more, u skladu s važećim propisima o higijeni hrane životinjskog porijekla, osim utrobe riba koje pokazuju znakove bolesti uključujući i parazite koji su prenosivi na ljude, ne dovodeći u pitanje važeće propise iz oblasti zaštite okoliša u Bosni i Hercegovini;
 - j) sirovu hranu za kućne ljubimce dobijenu od životinja zaklanih na farmi isključivo za vlastitu domaću potrošnju;
 - k) izmet i urin osim đubriva i guana koji nije mineraliziran;
 - l) jajne ćelije, embrione i sjeme za potrebe osjemenjavanja životinja.
- (2) Ova Odluka nema uticaja na važeće propise iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini čiji je cilj kontrola i iskorijenjivanje bolesti životinja.

Član 4.
(Definicije)

Pojedini termini koji se koriste u ovoj Odluci imaju slijedeće značenje:

- a) nusproizvodi životinjskog porijekla su cijeli životinjski trupovi ili dijelovi trupova ili proizvodi životinjskog porijekla koji nisu namijenjeni ishrani ljudi, uključujući jajne ćelije, embrione i sjeme za osjemenjavanje životinja;
- b) proizvodi dobijeni od nusproizvoda životinjskog porijekla su proizvodi dobijeni nakon jednog ili više tretmana, izmjena ili koraka prerade nusproizvoda životinjskog porijekla;
- c) proizvodi životinjskog porijekla su hrana životinjskog porijekla, uključujući med i krv, žive školjke i mekušce, žive bodljokošce, žive plaštaše, žive tune i žive morske gastropode, namijenjene za ishranu ljudi i ostale životinje namijenjene obradi s ciljem da se žive dopreme do krajnjeg potrošača;
- d) trup označava tijelo životinje nakon klanja i obrade;
- e) životinja znači sve životinje, kičmenjake i beskičmenjake;
- f) farmaka životinja znači bilo koja životinja koja se čuva, tovi ili uzgaja i koristi za proizvodnju hrane, vune, krzna i

perja, kože ili bilo kojeg drugog proizvoda dobijenog od životinje ili u druge svrhe farmskog uzgoja;

- g) kopitari znači taksonomska porodica konja i srodnih životinja uključujući magarce, zebre, nosoroge i tapire. Sve postojeće vrste spadaju u rod *Equus*;
- h) divlja životinja je svaka životinja koju ljudi ne drže;
- i) kućni ljubimac je svaka životinja koja pripada vrsti koju ljudi uobičajno njeguju i drže, osim u svrhe uzgoja, ali ne konzumiraju;
- j) vodena životinja znači ribe iz nadrazreda *Agnatha* i razreda *Chondrichthyes* i *Osteichthyes*, mekušci iz koljena *Mollusca* i ljuskari iz podkoljena *Subphylum Crustacea*;
- k) subjekt u poslovanju je fizičko ili pravno lice koje posjeduje nusproizvod životinjskog porijekla ili njegov proizvod pod kontrolom, uključujući prijevoznike, trgovce i korisnike;
- l) korisnik je fizičko ili pravno lice koje posjeduje nusproizvode životinjskog porijekla i proizvode dobijene od njih za ishranu u posebne svrhe, za istraživanje ili za druge posebne svrhe;
- m) objekt ili pogon označava bilo koje mjesto u kojem se izvode bilo koje operacije koje uključuju rukovanje s nusproizvodima životinjskog porijekla ili proizvodima dobijenih od njih, osim brodova za ribolov;
- n) stavljanje na tržište je svaki postupak čija je svrha prodaja nusproizvoda životinjskog porijekla ili njihovih proizvoda propisano ovom Odlukom, nekom trećem licu ili bilo koji drugi oblik isporuke, uz naplatu ili besplatno, ili skladištenje radi kasnije isporuke kupcu;
- o) provoz je kretanje nusproizvoda i njihovih proizvoda iz jedne države preko teritorije Bosne i Hercegovine do mjesta istovara u drugoj državi, osim morskim ili vazdušnim putem;
- p) izvoz je kretanje nusproizvoda i njihovih proizvoda iz Bosne i Hercegovine u drugu zemlju;
- r) prenosive spongiformne encefalopatije (TSE) su sve prenosive spongiformne encefalopatije osim onih koje se pojavljuju kod ljudi;
- s) specifični rizični materijal su tkiva navedena u važećim propisima Bosne i Hercegovine kojima se mogu prenijeti bolesti iz grupe spongiformnih encefalopatija;
- t) sterilizacija pod pritiskom je prerada nusproizvoda životinjskog porijekla, nakon smanjenja čestica ne više od 50 mm, na temperaturi višoj od 133°C u srži, tokom najmanje 20 minuta bez prekida, pri apsolutnom pritisku od najmanje 3 bara;
- u) đubrivo označava izmet i/ili urin farmskih životinja, sa ili bez stelje, osim od riba iz uzgoja;
- v) ovlašteno odlagalište otpada je deponija otpada u skladu s važećim propisima u Bosni i Hercegovini;
- z) organsko đubrivo i poboljšivač zemljišta je materijal životinjskog porijekla koji se koristi za održavanje ili poboljšanje ishrane biljaka, održavanje ili poboljšanje fizičkih i hemijskih svojstava i biološke aktivnosti zemljišta, bilo odvojeno ili zajedno, uključujući stajnjak, guano koji nije mineraliziran, sadržaj probavnog trakta, kompost i sva ostale ostatke hrane;
- aa) daleko područje je područje u kojem je populacija životinja mala i gdje su objekti toliko udaljeni, da su organiziranje sakupljanja i prijevoz neprihvatljivi u odnosu na lokalno uklanjanje;
- bb) izraz hrana koji se koristi u ovoj Odluci ima značenje prema članu 2. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04);
- cc) izraz hrana za životinje koji se koristi u ovoj Odluci ima značenje prema članu 3. tačka 4. Zakona o hrani;
- dd) materijal iz centrifuge ili materijal iz separatora mulja označava materijal koji je sakupljen kao nusproizvod,

- nakon čišćenja sirovog mlijeka i odvajanja obranog mlijeka i vrhnja iz sirovog mlijeka;
- ee) otpad je svaka supstanca ili proizvod koju vlasnik odbacuje ili namjerava da odbaci ili se od njega traži da ih odbaci;
- ff) spalionica je svaki nepokretni ili pokretni pogon i oprema namijenjeni za termičku obradu otpada sa ili bez iskorištavanja proizvedene toplote izgaranjem. Ovo uključuje spaljivanje putem oksidacije otpada kao i druge termičke obrade kao što su: procesi pirolize, gasifikacija ili plazma procesi tako da se materije usljed tretmana spaljuju. Ova definicija obuhvata cijeli pogon, uključujući sve linije za spaljivanje, zaprimanje otpada, skladištenje, predobrada i obrada u pogonu, otpad, gorivo, sistem snabdijevanja zrakom, kotlovnica, postrojenja za obradu izduvnih plinova u pogonu, postrojenja za obradu ili skladištenje ostataka i otpadnih voda, dimnjak, uređaji i sistemi za kontrolu spaljivanja, bilježenja i praćenja uslova spaljivanja;
- gg) ko-spalionica je svaki nepokretni ili pokretni pogon čija je glavna svrha stvaranje energije ili proizvodnja materijala i proizvoda koji koristi otpad, kao osnovno ili dodatno gorivo, ili u kojem je otpad termički obrađen radi odlaganja;
- Ako se ko-spaljivanje odvija na takav način da glavna svrha pogona nije stvaranje energije ili proizvodnja materijala i proizvoda, na način kao što je navedeno u ovoj tački, nego termički tretman otpada, pogon će se smatrati spalionicom u smislu tačke ff) ovog člana. Ova definicija obuhvata cijeli pogon, uključujući sve linije za spaljivanje, zaprimanje otpada, skladištenje, predobrada i obrada u pogonu, otpad, gorivo, sistem snabdijevanja zrakom, kotlovnica, postrojenja za obradu izduvnih plinova u pogonu, postrojenja za obradu ili skladištenje ostataka i otpadnih voda, dimnjak, uređaji i sistemi za kontrolu spaljivanja, bilježenja i praćenja uslova spaljivanja.
- hh) guano je izmet (fekalije i urin) morskih ptica, tuljana i šišmiša.

Član 5.

(Nadležni organi)

Nadležni organi za provođenje ove Odluke u Bosni i Hercegovini su:

- Ministarsvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine - Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MVTEO-UZV);
- nadležni veterinarski organi entiteta i Brčko Distrikta BiH - nadležni organi definirani Zakonom o veterinarstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/00), Zakonom o veterinarstvu u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS", broj 42/08) i Zakonom o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) (u daljnjem tekstu: nadležni veterinarski organi);
- nadležni veterinarski inspekcijски organi - nadležni organi definirani Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 69/05) i Zakonom o inspekcijama Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 74/10) (u daljnjem tekstu: nadležni veterinarski inspekcijски organi).

Poglavlje II. Lanac proizvodnje

Član 6.

(Polazna tačka u lancu proizvodnje i obaveze)

- Subjekti u poslovanju, kada proizvedu nusproizvode životinjskog porijekla ili proizvode dobijene od njih dužni su nusproizvode razvrstati u određene kategorije i osigurati da se nusproizvodi obrade na način kako je propisano ovom Odlukom.
- Nusproizvodi životinjskog porijekla ili proizvodi dobijeni od njih moraju se sakupljati, prevoziti, njima rukovati, obraditi,

preraditi, skladištiti i stavljati na tržište, koristiti i zbrinjavati na način kako je propisano ovom Odlukom.

- Nadležni veterinarski organi dužni su osigurati, putem koncesije za obavljanje veterinarsko-higijenske službe ili putem organiziranja veterinarsko-higijenske službe u skladu sa svojim nadležnostima, zadovoljavanje uslova iz stava (2) ovog člana.
- Određbe iz stava (3) ovog člana počinju se primjenjivati nakon isteka jedne godine od dana stupanja na snagu ove Odluke.
- Nadležni veterinarski inspekcijски organi vrše nadzor nad ispunjavanjem uslova propisanih ovom Odlukom, duž cijelog lanca proizvodnje nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih iz nusproizvoda životinjskog porijekla, kao što je navedeno u stavu (2) ovog člana.
- Nadležni veterinarski inspekcijски organi vrše i nadzor nad sakupljanjem, označavanjem i prijevozom bez nepotrebnog odlaganja, tretiranjem, upotrebom ili prodajom nusproizvoda životinjskog porijekla, u skladu sa ovom Odlukom.

Član 7.

(Završna tačka u lancu proizvodnje)

- Proizvodi dobijeni iz nusproizvoda životinjskog porijekla navedeni u članu 34. ove Odluke nisu regulirani ovom Odlukom i predmet su drugih važećih propisa u Bosni i Hercegovini.
- Proizvodi dobijeni iz nusproizvoda životinjskog porijekla iz stava (1) ovog člana mogu biti stavljeni na tržište bez ograničenja i ne podliježu inspekcijskom nadzoru u skladu s ovom Odlukom.
- Završna tačka u proizvodnom lancu iz člana 34. ove Odluke može biti izmijenjena za proizvode:
 - od tač. a) do d) člana 34. ove Odluke, u slučaju rizika za zdravlje životinja;
 - tač. e) i f) člana 34. ove Odluke, u slučaju opasnosti za veterinarsko javno zdravstvo ili zdravlje životinja.
- Za dobijene proizvode iz čl. 36. i 37. ove Odluke koji više ne predstavljaju značajnu opasnost za veterinarsko javno zdravstvo ili zdravlje životinja, završna tačka u proizvodnom lancu može biti određena, nakon koje oni više ne podliježu uslovima ove Odluke.
- Proizvodi dobijeni iz nusproizvoda životinjskog porijekla iz stava (4) ovog člana mogu biti stavljeni na tržište, bez ograničenja i neće više biti predmetom inspekcijskog nadzora u skladu s ovom Odlukom.
- U slučaju opasnosti za veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja, odredbe člana 51. Zakona o hrani, primjenjuju se, nakon potrebnih izmjena, na proizvode iz čl. 34. i 37. ove Odluke.

Poglavlje III. Zdravlje životinja i kategorizacija nusproizvoda

Član 8.

(Opća ograničenja zdravlja životinja)

- Nusproizvodi životinjskog porijekla i proizvodi dobijeni iz nusproizvoda životinjskog porijekla prijemljivih vrsta životinja ne smiju se otpremiti iz objekata, pogona ili zona koji su predmet ograničenja:
 - u skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini ili;
 - zbog prisutnosti zaraznih bolesti: govede kuge, kuge malih preživara (*Peste des petits ruminants*), vezikularne bolesti svinja, bolesti plavog jezika, epizootične hemoragične bolesti jelena, boginja ovaca i koza, vezikularnog stomatitisa, zarazne uzetosti svinja (Tješinska bolest), bolesti kvrgave kože, groznice Riftske doline.
- Određbe stava (1) ovog člana ne primjenjuju se kod nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih iz nusproizvoda životinjskog porijekla pod uslovima koji sprječavaju širenje bolesti prenosivih na ljude ili životinje, u

skladu s drugim važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini.

Član 9.

(Kategorizacija nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih iz nusproizvoda životinjskog porijekla)

- (1) Nusproizvodi životinjskog porijekla moraju biti razvrstani u propisane kategorije prema nivou rizika po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja u skladu s listama propisanim u čl. 10., 11. i 12. ove Odluke.
- (2) Proizvodi dobijeni iz nusproizvoda životinjskog porijekla moraju ispunjavati uslove za propisanu kategoriju, osim ako nije drugačije propisano ovom Odlukom ili mjerama za provođenje ove Odluke koja određuje uslove pod kojima navedeni proizvodi ne podliježu tim mjerama.
- (3) Materijali kategorija 1, 2 i 3 iz čl. 10., 11. i 12. ove Odluke mogu biti dopunjeni na osnovu naučnog napretka u pogledu procjene nivoa rizika, pod uslovom da se takav napredak može utvrditi na osnovu procjene rizika od strane odgovarajuće naučne ustanove. Nusproizvodi životinjskog porijekla navedeni u tim članovima ne mogu biti uklonjeni, nego se samo promjene i dopune u kategorizaciji tih nusproizvoda mogu izvršiti.

Član 10.

(Materijal Kategorije 1)

U materijal Kategorije 1 ubrajaju se slijedeći nusproizvodi životinjskog porijekla:

- a) svi dijelovi trupa, odnosno lešine uključujući kožu slijedećih životinja:
 - 1) životinja za koje se sumnja da su zaražene TSE-om ili kod kojih je prisutnost TSE-a službeno potvrđena;
 - 2) životinja ubijenih u provođenju mjera iskorjenjivanja TSE-a;
 - 3) životinja koje nisu uzgajane na farmama i divljih životinja, uključujući posebno kućne ljubimce i životinje iz zooloških vrtova;
 - 4) životinja korištenih u eksperimentima za naučne svrhe ukoliko je eksperiment rizičan po zdravlje ljudi i životinja;
 - 5) divljih životinja, kada se sumnja da su zaražene bolestima koje se mogu prenijeti na ljude ili životinje;
- b) specifični rizični materijal, cijeli trupovi životinja ili dijelovi trupova životinja s kojih nije uklonjen specifični rizični materijal;
- c) nusproizvodi dobijeni od životinja kojima su davane supstance koje su zabranjene važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini i proizvodi životinjskog porijekla koji sadrže ostatke zagađivača iz okoliša i druge štetne supstance, ako prelaze dopuštene granice propisane važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini;
- d) nusproizvodi koji sadrže ostatke drugih supstanci i kontaminanata (organohlorinih spojeva uključujući polihlorirane bifenole (PCB), organofosforinih spojeva, hemijskih elemenata i boja) koji su iznad dozvoljenih količina u skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva;
- e) nusproizvodi životinjskog porijekla prikupljeni tokom tretmana otpadnih voda, u skladu s članom 28. stav (1) tačka c) ove Odluke, iz objekata ili pogona za preradu materijala Kategorije 1 ili iz drugih objekata u kojima se rizični materijal uklanja;
- f) ugostiteljski otpad iz prijevoznih sredstava u međunarodnom prometu;
- g) izmiješani nusproizvodi Kategorije 1 sa bilo kojim materijalom Kategorije 2 ili sa materijalom Kategorije 3 ili oboje.

Član 11.

(Materijal Kategorije 2)

U materijal Kategorije 2 ubrajaju se slijedeći nusproizvodi životinjskog porijekla:

- a) stajsko dubrivo, guano koji nije mineraliziran i sadržaj probavnog trakta;
- b) nusproizvodi životinjskog porijekla prikupljeni tokom tretmana otpadnih voda u skladu s članom 28. tačka c), iz objekata ili pogona za preradu materijala Kategorije 2, ili iz klaonica, osim onih iz člana 10. tačka e) ove Odluke;
- c) nusproizvodi koji sadrže ostatke veterinarskih lijekova i kontaminanata, ako prelaze dozvoljene granice utvrđene važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini o dozvoljenim količinama veterinarskih lijekova i pesticida u proizvodima životinjskog porijekla;
- d) proizvodi životinjskog porijekla koji više nisu za ishranu ljudi zbog prisutnosti stranih tijela u tim proizvodima;
- e) proizvodi životinjskog porijekla, osim onih iz materijala Kategorije 1, koji su uvezeni iz druge zemlje koji nisu u skladu s propisima iz oblasti veterinarstva za njihov uvoz, osim ako je tim propisima Bosne i Hercegovine dopušten njihov uvoz, a koji podliježu određenim ograničenjima ili njihovom povratku u drugu zemlju;
- f) životinje i dijelovi životinja, osim onih koji su navedeni u čl. 10. ili 12. ove Odluke;
- g) uginule životinje, osim onih za klanje ili ubijenih za ishranu ljudi, uključujući ubijene životinje u svrhu kontrole bolesti;
- h) fetus;
- i) jajne ćelije, embrioni i sjeme za osjemenjavanje životinja, koji nisu namijenjeni za osjemenjavanje;
- j) uginuli pilići u ljusci jajeta;
- k) mješavine nusproizvoda životinjskog porijekla Kategorije 2 sa nusproizvodima životinjskog porijekla Kategorije 3;
- l) nusproizvodi životinjskog porijekla, osim materijala Kategorije 1 ili Kategorije 3.

Član 12.

(Materijal Kategorije 3)

U materijal Kategorije 3 ubrajaju se slijedeći nusproizvodi životinjskog porijekla:

- a) trupovi i dijelovi zaklanih životinja ili, u slučaju lovne divljači tijela ili dijelovi ubijenih životinja koji su upotrebljivi za ishranu ljudi, ali nisu namijenjeni ishrani ljudi iz komercijanih razloga;
- b) trupovi ili dijelovi trupa životinja zaklanih u klaonicama nakon *ante mortem* pregleda koji su higijenski ispravni za ishranu ljudi, ili trupovi i dijelovi trupa lovne divljači, higijenski ispravni za ishranu ljudi u skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini i to:
 - 1) dijelovi trupa, koji su ocijenjeni kao neupotrebljivi za ishranu ljudi u skladu s važećim propisima u Bosni i Hercegovini, ali na kojima nema nikakvih znakova bolesti koje se mogu prenijeti na ljude ili životinje;
 - 2) glave peradi;
 - 3) kože uključujući odstranjene dijelove prilikom obrade kože, rogovi i noge, uključujući falange, karpalne i metakarpalne kosti, tarzalne i metatarzalne kosti kod životinja, osim preživara koji podliježu testiranju na govede spongiformne encefalopatije (BSE), preživara koji su testirani s negativnim rezultatom na govede spongiformne encefalopatije (BSE) i bolest Scrapie u skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini;
- c) čekinje svinja;
- d) perje;
- e) nusproizvodi životinjskog porijekla od peradi i glodara zaklani na farmi namijenjeni direktnom snabdijevanju krajnjeg potrošača, od strane proizvođača, malim

količinama mesa peradi, zečeva, kunića i drugih glodara zaklanih na farmama ili lokalnim maloprodajnim objektima koji ovim svježim mesom direktno snabdijevaju krajnjeg potrošača koji nisu pokazivali znakove bolesti prenosive na ljude;

- f) krv životinja zaklanih u klaonici, osim od preživara za koje se zahtijeva TSE testiranje, preživara koji su testirani s negativnim rezultatom na govede spongiformne encefalopatije (BSE) i bolest Scrapie u skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini, nakon *ante mortem* pregleda čije je meso ocijenjeno higijenski ispravnim za ishranu ljudi;
- g) nusproizvodi životinjskog porijekla koji proizlaze iz proizvodnje proizvoda namijenjenih za ishranu ljudi, uključujući odmašćene kosti, čvarke i mulj iz separatora ili centrifuge za preradu mlijeka;
- h) proizvodi životinjskog porijekla, ili hrana koja sadrži proizvode životinjskog porijekla, koji više nisu namijenjeni za ishranu ljudi iz komercijalnih razloga ili zbog problema u proizvodnji ambalaže ili nedostataka ili drugih defekata od kojih nema opasnosti za zdravlje ljudi i zdravlje životinja;
- i) hrana za kućne ljubimce i hrana životinjskog porijekla ili hrana koja sadrži životinjske nusproizvode, koji iz komercijalnih razloga više nisu namijenjeni ishrani životinja, ili zbog problema u proizvodnji ambalaže, nedostataka ili drugih defekata gdje nema opasnosti za zdravlje ljudi i zdravlje životinja;
- j) krv, posteljica, vuna, perje, dlaka, rogovi, dijelovi kopita i sirovo mlijeko koji potiču od živih životinja koje ne pokazuju znakove bolesti koje se mogu prenijeti putem tih proizvoda na ljude ili životinje;
- k) vodene životinje i dijelovi tih životinja, osim morskih sisara, koje nisu pokazivale znakove bolesti koje se mogu prenijeti na ljude ili životinje;
- l) nusproizvodi životinjskog porijekla porijeklom od vodenih životinja iz objekata za proizvodnju proizvoda namijenjenih ishrani ljudi;
- m) materijal porijeklom od životinja koje nisu pokazivale znakove bolesti koje se mogu prenijeti tim materijalom na ljude ili životinje:
 - 1) školjke od ljuskara s mekim tkivima ili mesom;
 - 2) materijal porijeklom od kopnenih životinja, odnosno nusproizvodi valionica, jaja, nusproizvodi jaja, uključujući i ljuske jaja i jednodnevne piliće ubijene iz komercijalnih razloga;
- n) kopneni i vodeni beskičmenjaci osim vrsta patogenih za ljude ili životinje;
- o) životinja i njihovih dijelova iz Reda *Rodentia* i *Lagomorpha*, osim materijala Kategorije 1 kao što je navedeno u članu 10. tačka a) alineja 3), 4) i 5) ove Odluke i materijala Kategorije 2 kao što je navedeno u članu 11. tač. od a) do k) ove Odluke;
- p) kože, papci, perje, vuna, rogovi, dlaka i krzno od životinja koje nisu pokazivale kliničke znakove bilo koje bolesti koja se preko tih proizvoda može prenijeti na ljude ili životinje, osim onih iz tačke b), c) i d) ovog člana;
- r) masno tkivo životinja koje nisu pokazivale kliničke znakove bolesti koja se može prenijeti na ljude ili životinje, koje su zaklane u klaonici i koje su ocijenjene higijenski ispravnim za ishranu ljudi nakon *ante mortem* pregleda u skladu s važećim propisima u Bosni i Hercegovini;
- s) ugostiteljski ostaci, osim navedenog u članu 10. tačka f) ove Odluke.

DIO DRUGI - KORIŠTENJE I ZBRINJAVANJE MATERIJALA

Poglavlje I. Odlaganje, zbrinjavanje i korištenje nusproizvoda životinjskog porijekla i njihovih proizvoda

Član 13.

(Ograničenje upotrebe)

- (1) Zabranjuje se korištenje nusproizvoda životinjskog porijekla i njihovih proizvoda za:
 - a) ishranu kopnenih životinja, osim krznašica, sa prerađenim proteinima životinjskog porijekla dobijenim iz tijela ili dijelova tijela životinja iste vrste;
 - b) ishranu životinja koje se uzgajaju na farmama, osim krznašica, ugostiteljskim ostacima ili hranom koja sadrži ugostiteljske ostatke;
 - c) ishranu farmskih životinja na obrađenim pašnjacima, bilo direktno kroz ispašu ili hranjenjem silažom, sa zemljišta na kojem se primjenjuju organska dubriva i poboljšivači zemljišta, osim ukoliko se ispaša ili ishrana silažom obavlja nakon isteka perioda čekanja, koji omogućava adekvatnu kontrolu rizika po javno zdravlje ili zdravlje životinja, i to najmanje 21 dan;
 - d) ishranu riba iz uzgoja s prerađenim proteinima ribe iste vrste.
- (2) Nadležni veterinarski inspeksijski organi vrše nadzor nad primjenom zabrane iz stava (1) ovog člana, uključujući metode otkrivanja i ispitivanja koje se koriste za provjeru prisutnosti materijala porijeklom iz određene vrste kao i dozvoljene vrijednosti prerađenih životinjskih proteina, tač. a) i d) istog stava ovog člana, uzrokovane sporednom i tehnički neizbježnom kontaminacijom;
- (3) MVTEO-UVZ, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima propisuje uslove za:
 - a) ishranu krznašica s prerađenim životinjskim proteinima iste vrste;
 - b) ishranu farmskih životinja pašom sa zemljišta na kojima se primjenjuju organska dubriva i poboljšivači zemljišta, posebno period čekanja kao što je navedeno u stavu (1) tački c) ovog člana.

Član 14.

(Zbrinjavanje i korištenje materijala Kategorije 1)

Materijal Kategorije 1 mora se zbrinuti:

- a) kao otpad spaljivanjem:
 - 1) direktno bez prethodne obrade ili;
 - 2) nakon obrade, uz sterilizaciju pod pritiskom, ako nadležni veterinarski inspeksijski organ tako zahtijeva, uz trajno obilježavanje tako dobijenog proizvoda;
- b) kao otpad ko-spaljivanjem:
 - 1) direktno, bez prethodne obrade ili;
 - 2) nakon obrade, uz sterilizaciju pod pritiskom nadležni veterinarski inspeksijski organ zahtijeva, uz trajno obilježavanje tako dobijenog materijala;
- c) sterilizacijom pod pritiskom, uz trajno obilježavanje tako dobijenog materijala i zakopavanjem u odobrenim deponijama, osim materijala iz člana 10. tačka a) alineja 1) i 2) ove Odluke;
- d) zakopavanjem u odobrenim deponijama u slučaju materijala iz člana 10. tačka f) ove Odluke;
- e) korištenjem kao gorivo, sa ili bez prethodne obrade;
- f) korištenjem za proizvodnju proizvoda iz čl. 34., 35. i 37. ove Odluke, te stavljanjem na tržište u skladu s tim članovima.

Član 15.

(Zbrinjavanje i korištenje materijala Kategorije 2)

Materijal Kategorije 2 mora se zbrinuti:

- a) kao otpad spaljivanjem:
 - 1) direktno bez prethodne obrade;
 - 2) nakon obrade, uz sterilizaciju pod pritiskom ako nadležni veterinarski inspeksijski organ tako

- zahtijeva, uz trajno obilježavanje tako dobijenog materijala;
- b) kao otpad ko-spaljivanjem:
 - 1) direktno, bez prethodne obrade,
 - 2) nakon obrade, uz sterilizaciju pod pritiskom ako nadležni veterinarski inspekcijski organ tako zahtijeva, uz trajno obilježavanje tako dobijenog materijala;
- c) sterilizacijom pod pritiskom, uz trajno obilježavanje tako dobijenog materijala i zakopavanjem u odobrenim deponijama;
- d) korištenjem za proizvodnju organskih đubriva i poboljšivača zemljišta, staviti na tržište u skladu s članom 33. ove Odluke, nakon sterilizacije pod pritiskom, kada je primjenjivo, i trajno obilježiti tako dobijen materijal;
- e) kompostiranjem ili pretvaranjem u bioplin:
 - 1) nakon sterilizacije pod pritiskom, te trajno obilježiti tako dobijeni materijal ili;
 - 2) u slučaju đubriva, probavnog trakta i sadržaja probavnog trakta, mlijeka, mliječnih proizvoda, kolostruma, jaja i proizvoda, za koje nadležni veterinarski inspekcijski organ smatra da ne predstavljaju opasnost za širenje zarazne bolesti, sa ili bez prethodne obrade;
- f) primjenjivanjem na zemljište bez obrade, u slučaju đubriva, sadržaja probavnog trakta odvojenog od probavnog trakta, mlijeka, mliječnih proizvoda i kolostruma za koje nadležni veterinarski inspekcijski organ smatra da ne predstavljaju opasnost za širenje zarazne bolesti;
- g) siliranjem, kompostiranjem ili proizvodnjom bioplina u slučaju materijala porijeklom od vodenih životinja;
- h) korištenjem kao gorivo, sa ili bez prethodne obrade, odnosno korištenjem za proizvodnju proizvoda iz čl. 34., 35. i 37. i stavljanjem na tržište na način kako je propisano ovom Odlukom.

Član 16.

(Zbrinjavanje i korištenje materijala Kategorije 3)

Materijal Kategorije 3 mora se zbrinuti:

- a) kao otpad spaljivanjem, sa ili bez prethodne obrade;
- b) kao otpad ko-spaljivanjem;
- c) nakon obrade, zbrinuti na odobrene deponije;
- d) obradom, osim u slučaju materijala Kategorije 3 koji se promijenio raspadanjem ili kvarenjem tako da predstavlja rizik za zdravlje ljudi ili zdravlje životinja, i iskorištavanjem:
 - 1) za proizvodnju hrane za životinje uzgajane na farmi, osim krznašica, te staviti na tržište u skladu s članom 32., osim u slučaju materijala iz člana 12., tač. p), r) i s) ove Odluke,
 - 2) za proizvodnju hrane za krznašice i staviti na tržište u skladu s članom 37. ove Odluke;
 - 3) za proizvodnju hrane za kućne ljubimce i staviti na tržište u skladu s članom 36. ove Odluke ili;
 - 4) za proizvodnju organskih đubriva i poboljšivača zemljišta i staviti na tržište u skladu s članom 33. ove Odluke;
- e) iskorištavanjem za proizvodnju sirove hrane za kućne ljubimce i staviti na tržište u skladu s članom 36. ove Odluke;
- f) kompostiranjem ili pretvaranjem u bioplin;
- g) u slučaju materijala porijeklom od vodenih životinja, siliranjem, kompostiranjem ili pretvaranjem u bioplin;
- h) u slučaju školjki od ljuskara, osim onih navedenih u članu 3. stav (1) tačka f), ljuski jaja, korištenjem pod uslovima koje određuje nadležni veterinarski inspekcijski organ, u cilju zaštite veterinarskog javnog zdravstva i životinja;
- i) kao gorivo, sa ili bez prethodne obrade;
- j) za proizvodnju proizvoda iz čl. 34., 35. i 37. ove Odluke te staviti na tržište u skladu s tim članovima;

- k) u slučaju ugostiteljskog otpada iz člana 12. tačka s), sterilirati pod pritiskom ili obraditi prema metodama navedenim u članu 56. stav (1) tačka b) ili kompostirati ili pretvoriti u bioplin;
- l) u slučaju sirovog mlijeka, kolostruma i njihovih proizvoda za koje nadležni veterinarski inspekcijski organ ne smatra da predstavljaju opasnost od zaraznih bolesti prenosivih na ljude i životinje, primjenom na zemljište bez obrade.

Poglavlje II. Odstupanja i alternativne metode

Član 17.

(Odstupanja)

Osim na način kako je propisano u čl. 14., 15. i 16. ove Odluke nusproizvodi životinjskog porijekla mogu se:

- a) koristiti i zbrinjavati pod posebnim uslovima u skladu s članom 53. stav (1) tačka a) ove Odluke;
- b) koristiti za istraživačke i posebne svrhe u skladu s članom 18. ove Odluke;
- c) koristiti za posebne svrhe ishrane u skladu s članom 19. ove Odluke;
- d) zbrinuti u skladu s članom 20. ove Odluke;
- e) zbrinuti ili koristiti alternativne metode propisane članom 21. na osnovu parametara koji moraju uključivati sterilizaciju pod pritiskom ili druge uslove iz ove Odluke ili provođenje mjera za to;
- f) u slučaju materijala Kategorije 2 i materijala Kategorije 3 uz odobrenje nadležnog veterinarskog organa, koristiti za pripremu i primjenu na zemljište kao biodinamički preparat prema propisima koji se odnose na organsku proizvodnju i označavanje ekoloških proizvoda;
- g) u slučaju materijala Kategorije 3, uz odobrenje nadležnog veterinarskog organa, koristiti za hranjenje kućnih ljubimaca;
- h) u slučaju materijala životinjskog porijekla, osim materijala Kategorije 1, koji nastaje u toku hirurških intervencija na živim životinjama ili tokom poroda životinja na farmi, uz odobrenje nadležnih veterinarskih organa, zbrinuti na farmi.

Član 18.

(Istraživanje i druge posebne namjene)

- (1) MVTEO-UZV, može, izuzetno od odredbi iz čl. 14., 15. i 16. ove Odluke odobriti korištenje nusproizvoda životinjskog porijekla i njihovih proizvoda za izložbe, umjetničke aktivnosti, dijagnostiku, edukativne ili istraživačke svrhe pod uslovima koji osiguravaju kontrolu nad rizicima po pitanju veterinarskog javnog zdravstva i zdravlja životinja.
- (2) Uslovi iz stava (1) ovog člana moraju sadržavati:
 - a) zabranu bilo kakve naknadne upotrebe nusproizvoda životinjskog porijekla ili njihovih proizvoda za druge svrhe i;
 - b) obavezu zbrinjavanja nusproizvoda životinjskog porijekla ili proizvoda na siguran način po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja, ili ponovnog otpremanja na mjesto porijekla.
- (3) U slučaju opasnosti po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja koja zahtijeva donošenje mjera za cijelu teritoriju Bosne i Hercegovine, posebno u slučaju pojave novih mogućih rizika, uslovi za uvoz i upotrebu nusproizvoda životinjskog porijekla i njihovih proizvoda navedenih u stavu (1) ovog člana moraju sadržavati uslove za skladištenje, pakovanje, označavanje, transport i odlaganje.
- (4) Uslove iz stava (2) ovog člana propisuje MVTEO-UZV, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima.

Član 19.

(Ishrana životinja u posebne svrhe)

- (1) Nadležni veterinarski organ odobrava, izuzetno od odredbi čl. 15. i 16. ove Odluke, a pod uslovima koji osiguravaju

nadzor nad rizicima po pitanju veterinarskog javnog zdravstva i zdravlja životinja, prikupljanje i korištenje materijala Kategorije 2, pod uslovom da dolazi od životinja koje nisu ubijene ili nisu uginule kao rezultat prisutnosti ili sumnje na prisutnost bolesti prenosivih na ljude ili životinje, kao i materijala Kategorije 3, za ishranu:

- a) zooloških životinja;
 - b) gmizavaca i ptica grabljivica osim u zoološkom vrtu;
 - c) krznašica;
 - d) divljih životinja;
 - e) pasa iz registriranih uzgajališta, ili uzgoja lovačkih pasa;
 - f) pasa i mačaka u skloništima;
- (2) Nadležni organ iz stava (1) ovog člana odobrava, pod uslovima koji osiguravaju nadzor nad rizicima po pitanju veterinarskog javnog zdravstva i zdravlja životinja, prikupljanje i korištenje larvi i crva koji se koriste kao mamci za ribolov.
- (3) Nadležni organ iz stava (1) ovog člana može odobriti, izuzetno od odredbi člana 14. ove Odluke, te u skladu s uslovima propisanim u skladu sa stavom (3) ovog člana:
- a) ishranu materijalom Kategorije 1 iz člana 10. stav (1) tačka b) i materijalom porijeklom od životinja iz zoološkog vrta za hranjenje životinja u zoološkom vrtu;
 - b) ishranu materijalom Kategorije 1 iz člana 10. stav (1) tačka b) ugroženih ili zaštićenih vrsta ptica strvinarki i drugih vrsta ptica koje žive u svom prirodnom staništu.
- (4) MVTEO-UZV, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima propisuje:
- a) uslove pod kojima se obavlja sakupljanje u skladu sa stavom (1) ovog člana u odnosu na kretanje, skladištenje i korištenje materijala Kategorije 2 i materijala Kategorije 3 za ishranu, uključujući i slučajeve pojave novih rizika i;
 - b) uslove pod kojima se, u nekim slučajevima izuzetno od obaveze utvrđene u članu 22. stav (1), obavlja ishrana materijalom Kategorije 1 kao što je navedeno u stavu (2) ovog člana, uključujući:
 - 1) ugrožene ili zaštićene vrsta ptica strvinarki i drugih vrsta koje mogu biti hranjene tim materijalom;
 - 2) mjere za sprječavanje rizika po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja.

Član 20.

(Sakupljanje, prijevoz i zbrinjavanje)

- (1) Nadležni veterinarski organi mogu, izuzetno od odredbi čl. 14., 15., 16. i 22. ove Odluke, odobriti:
- a) zakopavanje uginulih kućnih ljubimaca i kopitara;
 - b) spaljivanje ili zakopavanje na licu mjesta ili na neki drugi način pod nadzorom nadležnih veterinarskih inspeksijskih organa, materijala Kategorije 1 navedenog u članu 10. tačka a) alineja 5) i tačka b), materijala Kategorije 2 i materijala Kategorije 3 u udaljenim područjima;
 - c) spaljivanje ili zakopavanje na mjestu ili na neki drugi način pod nadzorom nadležnih veterinarskih inspeksijskih organa, materijala Kategorije 1 navedenih u članu 10. tačka b), materijala Kategorije 2 i materijala Kategorije 3 u područja gdje je pristup praktično nemoguć ili gdje pristup zavisi od geografskih ili klimatskih uslova, elementarne nepogode, koji predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost osoblja koji sakupljaju ili gdje pristup zahtijeva korištenje nesrazmjerano velikih finansijskih sredstava;
 - d) neki drugi način osim spaljivanja ili zakopavanja na licu mjesta, pod nadzorom nadležnih veterinarskih inspeksijskih organa, u slučaju materijala Kategorije 2 i materijala Kategorije 3 koji ne predstavljaju opasnost za zdravlje životinja i veterinarsko javno zdravstvo, kada količina materijala ne prelazi sedmičnu količinu koja se određuje u odnosu na prirodu djelatnosti i porijeklo životinja od kojih nastaju nusproizvodi;
 - e) spaljivanje ili zakopavanje na licu mjesta, pod uslovima koji sprječavaju prijenos rizika po pitanju veterinarskog

javnog zdravstva i zdravlja životinja, nusproizvoda životinjskog porijekla, osim materijala Kategorije 1 navedenih u članu 10. tačka a) alineja 1) u slučaju izbijanja bolesti životinja koje se obavezno prijavljuju, ako će prijevoz do najbližeg pogona za obradu ili odlaganje nusproizvoda životinjskog porijekla povećati opasnost od širenja rizika po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja, ili u slučaju rasprostranjenog izbijanja epizootičnih bolesti, ako kapacitet pogona ne može zadovoljiti potrebe i;

- f) spaljivanje ili zakopavanje na licu mjesta, pod uslovima koji sprječavaju opasnost po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja, pčela i nusproizvoda pčelarstva.
- (2) Populacije životinja pojedinih vrsta u dalekim područjima iz stava (1) tačka b) ovog člana ne smiju premašiti maksimalni procent populacije te vrste životinja u tom dalekom području.
- (3) Nadležni veterinarski organi moraju imati podatke o:
- a) području koje se smatra udaljenim područjem u svrhu primjene stava (1) tačke b) ovog člana, razloge za takvu kategorizaciju i ažurne informacije o svim promjenama u vezi te kategorizacije;
 - b) korištenju i odobravanju predviđenom u stavu (1) tač. c) i d) ovog člana, obzirom na materijal Kategorije 1 i materijal Kategorije 2.
- (4) Za provođenje ovog člana MVTEO-UZV, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima propisuje:
- a) uslove čiji je cilj osigurati kontrolu rizika veterinarskog javnog zdravstva i zdravlja životinja u slučaju spaljivanja i zakopavanja na licu mjesta;
 - b) maksimalni procent populacije životinja iz stava (2) ovog člana;
 - c) količinu nusproizvoda životinjskog porijekla, u odnosu na prirodu aktivnosti i porijeklo životinja, kao što je navedeno u stavu (1) tačka d) ovog člana;
 - d) popis bolesti iz stava (1) tačke e) ovog člana.

Član 21.

(Odobranje alternativnih metoda)

- (1) Postupak za odobrenje alternativnih metoda korištenja ili zbrinjavanja nusproizvoda životinjskog porijekla ili za proizvode dobijene od nusproizvoda životinjskog porijekla mora biti pokrenut od strane MVTEO-UZV ili od strane zainteresirane stranke.
- (2) Zainteresirana stranka će poslati svoj zahtjev MVTEO-UZV, koji će ga prosljediti Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine koja daje mišljenje na predmetnu alternativnu metodu.

DIO TREĆI - OBAVEZE SUBJEKTA U POSLOVANJU

Poglavlje I. Sakupljanje, transport i sljedivost

Član 22.

(Sakupljanje, označavanje i prijevoz)

- (1) Subjekti u poslovanju moraju sakupljati, označavati i prevoziti nusproizvode životinjskog porijekla bez nepotrebnog odlaganja, pod uslovima koji sprječavaju rizike po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja.
- (2) Subjekti u poslovanju moraju osigurati da nusproizvode životinjskog porijekla i njihove proizvode tokom prijevoza prati komercijalni dokument ili zdravstveni certifikat.
- (3) Izuzetno od stava (1) ovog člana, nadležni veterinarski organi mogu odobriti prijevoz đubriva između dvije tačke na istoj farmi ili između farmi i korisnika đubriva bez komercijalnog dokumenta ili zdravstvenog certifikata.
- (4) Subjekti u poslovanju moraju sakupljati, prevoziti i raspolagati s ugostiteljskim ostacima, u skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini.
- (5) MVTEO-UZV, uz saglasnost sa nadležnim veterinarskim organima propisuje:
 - a) model komercijalnog dokumenta koji mora pratiti nusproizvode životinjskog porijekla tokom prijevoza

- prema važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini;
- b) model zdravstvenog sertifikata i uslove koji određuju način na koji moraju pratiti nusproizvode životinjskog porijekla i proizvode dobijene od nusproizvoda životinjskog porijekla prema važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini;
 - c) slučajeve u kojima je potreban zdravstveni certifikat, uzimajući u obzir nivo rizika po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja, koji proizlaze iz određenih proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla;
 - d) slučajeve u kojima, izuzetno od stava (2) ovog člana i imajući u vidu nizak nivo rizika po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja koji proizlaze iz određenih nusproizvoda životinjskog porijekla ili njihovih proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla, prijevoz proizvoda dobijenih od nusproizvoda može se odvijati bez dokumenata ili sertifikata iz tog stava;
 - e) zahtjeve za označavanje, uključujući i etiketiranje, te za odvajanje različitih kategorija nusproizvoda životinjskog porijekla tokom prijevoza;
 - f) uslove za sprječavanje rizika po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja koji nastaju tokom prikupljanja i transporta nusproizvoda životinjskog porijekla, uključujući i uslove za siguran prijevoz tih proizvoda u odnosu na kontejnere, vozila i materijale za pakovanje;
 - g) način sakupljanja, prijevoza i raspolaganja s materijalom Kategorije 3.

Član 23. (Sljedivost)

- (1) Subjekti u poslovanju koji izručuju, prevoze ili zaprimaju nusproizvode životinjskog porijekla ili proizvode dobijene od nusproizvoda životinjskog porijekla moraju voditi evidenciju pošiljki, komercijalnih dokumenata i zdravstvenih sertifikata, osim kada je odobrenje za transport nusproizvoda životinjskog porijekla ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla bez komercijalnih dokumenata ili zdravstvenih sertifikata u skladu s članom 22. stav (3), ili u skladu s mjerama iz člana 22. stav (5) tačka d) ove Odluke.
- (2) Subjekti u poslovanju iz stava (1) ovog člana moraju imati sistem sljedivosti i postupke za identifikaciju:
 - a) drugih subjekata u poslovanju od kojih su dobili nusproizvode životinjskog porijekla ili proizvode dobijene od nusproizvoda životinjskog porijekla i;
 - b) drugih subjekata u poslovanju kojima isporučuju nusproizvode životinjskog porijekla ili proizvode dobijene od nusproizvoda životinjskog porijekla.
- (3) Informacije iz stava (2) ovog člana moraju biti dostupne nadležnim veterinarskim inspeksijskim organima.
- (4) MVTEO-UZV, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima, propisuje:
 - a) model, sadržaj i način vođenja evidencija iz stava (1) ovog člana;
 - b) vremenski period za čuvanje informacija iz stava (2) ovog člana.

Poglavlje II. Registracija i odobrenje

Član 24.

(Registracija subjekata u poslovanju, objekata i pogona)

- (1) Subjekti u poslovanju moraju:
 - a) prije početka proizvodnje ili bilo koje aktivnosti u bilo kojoj fazi proizvodnje, prijevoza, rukovanja, obrade, skladištenja, stavljanja na tržište, distribucije, korištenja ili zbrinjavanja nusproizvoda životinjskog porijekla ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla biti registrirani od strane nadležnog veterinarskog organa;

- b) dati na uvid nadležnom veterinarskom organu podatke o:
 - 1) kategoriji nusproizvoda životinjskog porijekla ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla koji su pod kontrolom subjekta u poslovanju;
 - 2) načinu obrade nusproizvoda životinjskog porijekla ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla;
- (2) Subjekti u poslovanju moraju osigurati ažurne informacije nadležnim veterinarskim organima o bilo kojem objektu pod njihovom kontrolom kao što je navedeno u stavu (1) tačka a) ovog člana, uključujući i značajne promjene u aktivnosti kao što je zatvaranje postojećih jedinica objekta ili pogona.
- (3) Detaljne propise o registraciji iz stava (1) ovog člana propisuje MVTEO-UZV, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima.
- (4) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana, za objekte subjekata u poslovanju koji su ranije odobreni ili registrirani u skladu s važećim veterinarskim propisima u Bosni i Hercegovini nisu dužni obavijestiti nadležni veterinarski organ o aktivnostima i za aktivnosti koje su ranije odobrene u skladu s članom 25. ove Odluke.
- (5) Izuzeci iz stava (4) ovog člana se primjenjuju i za aktivnosti koje uključuju proizvodnju nusproizvoda životinjskog porijekla na farmama ili u drugim objektima gdje se životinje drže i uzgajaju.

Član 25.

(Odobranje objekata ili postrojenja)

- (1) Subjekti u poslovanju moraju imati odobrenje za objekte ili pogone koji su pod njihovom kontrolom od strane nadležnog veterinarskog organa, čiji objekti ili pogoni obavljaju jednu ili više slijedećih aktivnosti:
 - a) preradu nusproizvoda životinjskog porijekla sterilizacijom pod pritiskom s metodama ili odobrenim alternativnim metodama u skladu s članom 21. ove Odluke;
 - b) zbrinjavanje i spaljivanje nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla, kao otpada, izuzev objekata koji imaju odobrenje za rad u skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini;
 - c) zbrinjavanje ili ponovno korištenje nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla, ako su otpad, putem ko-spaljivanja, osim objekata koje imaju dozvolu za rad u skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini;
 - d) korištenje nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla kao gorivo;
 - e) proizvodnju hrane za kućne ljubimce;
 - f) proizvodnju organskih đubriva i poboljšivača zemljišta;
 - g) preradu nusproizvoda životinjskog porijekla i/ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla u bioplin ili kompost;
 - h) rukovanje nusproizvodima životinjskog porijekla nakon sakupljanja, kao što je sortiranje, rezanje, hlađenje, zamrzavanje, soljenje, uklanjanje kože ili materijala specifičnog rizika;
 - i) sabiranje i skladištenje nusproizvoda životinjskog porijekla;
 - j) skladištenje proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla koji se namjeravaju:
 - 1) zbrinuti na deponiju ili spaljivanjem ili se namjeravaju ponovno zbrinuti ko-spaljivanjem;
 - 2) koristiti kao gorivo;
 - 3) koristiti kao hrana za životinje, isključujući objekte ili pogone odobrene ili registrirane u skladu s važećim veterinarskim propisima u Bosni i Hercegovini;

- 4) koristiti kao organska đubriva i poboljšivači zemljišta, isključujući skladištenje na mjestu direktne primjene.
- (2) Odobrenjem iz stava (1) ovog člana mora se utvrditi da je objekt ili pogon odobren za proizvodnju nusproizvoda životinjskog porijekla i/ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla:
- određene kategorije iz čl. 10., 11. ili 12. ove Odluke, ili;
 - više od jedne kategorije navedene u čl. 10., 11. ili 12. ove Odluke, ako se takve operacije obavljaju:
 - trajno pod uslovima strogog razdvajanja koje onemogućavaju bilo kakav rizik po veterinarsko javno zdravlje i zdravlje životinja ili;
 - privremeno pod uslovima koji sprječavaju kontaminaciju, kao odgovor na nedostatak kapaciteta za takve proizvode nastale zbog izbijanja epizootične bolesti, ili u drugim vanrednim i nepredvidivim događajima.

Član 26.

(Opći higijenski uslovi)

- Subjekti u poslovanju moraju osigurati da su objekti pod njihovom kontrolom za obavljanje djelatnosti iz člana 25. stav (1) tač. a) i h) ove Odluke:
 - konstruirani na način koji osiguravaju njihovo efikasno čišćenje, dezinfekciju i odgovarajuću izgradnju podova za odvod tekućina;
 - imaju pristup odgovarajućim prostorijama za ličnu higijenu (svlačionice, garderobe, tuš-kabine, umivaonici za osoblje);
 - imaju odgovarajuću zaštitu protiv štetoina, kao što su insekti, glodari i ptice;
 - održavaju instalacije i opremu u dobrom stanju i osiguravaju da se oprema za mjerenje kalibrira redovno i;
 - imaju adekvatnu opremu za čišćenje i dezinfekciju kontejnera i vozila u cilju izbjegavanja rizika od kontaminacije.
- Lica koja rade u pogonu iz stava (1) ovog člana trebaju nositi prikladnu, čistu i, gdje je to potrebno, zaštitnu odjeću.
- U objektu ili pogonu:
 - zabranjuje se licima koja rade u nečistom dijelu objekta ili pogona ulazanje u čisti dio objekta ili pogona bez prethodne promjene radne odjeće i obuće i bez dezinfekcije;
 - zabranjuje se pomjeranje opreme i mašina iz nečistog u čisti dio objekta ili pogona bez prethodne dezinfekcije;
 - subjekt u poslovanju utvrđuje postupke koji se odnose na kretanje lica i ispravnu upotrebu dezinfekcijskih barijera.
- U objektima koji obavljaju djelatnosti iz člana 25. stav (1) tačka a) ove Odluke:
 - rukovanje nusproizvodima životinjskog porijekla mora se obavljati na takav način da se izbjegnu rizici od kontaminacije;
 - nusproizvodi životinjskog porijekla moraju biti obrađeni u najkraćem mogućem roku. Nakon obrade, proizvodi moraju biti obrađeni i uskladišteni na takav način da se izbjegnu rizici od kontaminacije;
 - tokom obrade nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla svaki njihov dio mora biti podvrgnut propisanoj temperaturi u propisanom vremenskom roku uz sprječavanje ponovnog onečišćenja;
 - subjekti u poslovanju moraju redovno kontrolirati parametre, posebno temperaturu, pritisak, vrijeme, veličinu čestica, gdje je moguće automatski;
 - postupci čišćenja moraju biti uspostavljeni i dokumentirani za sve dijelove objekta ili pogona.

Član 27.

(Rukovanje nusproizvodima životinjskog porijekla)

- Obrada, prerada ili skladištenje nusproizvoda životinjskog porijekla u objektima ili pogonima mora biti odobrena u

skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini u cilju sprječavanja unakrsne kontaminacije.

- Sirovine za proizvodnju želatine i kolagena koji nisu namijenjeni za ishranu ljudi moraju biti skladišteni, obrađeni ili prerađeni u objektima pod uslovom da je rizik prijenosa bolesti spriječen odvajanjem takvih sirovina od sirovina za proizvodnju proizvoda životinjskog porijekla.
- Odredbe st. (1) i (2) ovog člana primjenjuju se ne dovodeći u pitanje posebne uslove važećih propisa iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini.

Član 28.

(Obaveza donošenja propisa)

Uslovi i provjere koji su navedeni u ovom članu i propisani u Poglavlju I ovog dijela, propisuje MVTEO-UZV, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima, a odnose se na:

- infrastrukturu i opremu koja se koristi u objektu ili pogonu;
- higijenske uslove u vezi rukovanja nusproizvodima životinjskog porijekla i proizvodima dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla, uključujući mjere za izmjene higijenskih uslova objekata ili pogona iz člana 26. stav (1) ove Odluke;
- uslove i tehničke zahtjeve za rukovanje, obradu, preradu i skladištenje nusproizvoda životinjskog porijekla ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla, te uslove za obradu otpadnih voda;
- postupak dokazivanja od strane subjekata u poslovanju radi provjere ispravnosti tretiranja, obrade i prerade nusproizvoda životinjskog porijekla ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla;
- uslove za rukovanje nusproizvodima životinjskog porijekla ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla dobijenih od jedne ili više kategorija navedenih u čl. 10., 11. ili 12. ove Odluke, u istom objektu ili pogonu:
 - ako se takve operacije provode odvojeno;
 - ako se takve operacije privremeno provode u određenim slučajevima;
- uslove za sprječavanje unakrsne kontaminacije gdje su nusproizvodi skladišteni, tretirani ili prerađeni u posebnom dijelu objekta ili pogona iz člana 27. ove Odluke;
- standardne parametre za preradu u pogonima koji proizvode bioplin ili kompost;
- uslove koji se odnose na spaljivanje i ko-spaljivanje u pogonima visokog i niskog kapaciteta kako je navedeno u članu 25. stav (1) tač. b) i c) ove Odluke i;
- uslove koji se odnose se na sagorijevanje nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla kao što je navedeno u članu 25. stav (1) tačka d) ove Odluke.

Poglavlje III. Vlastite provjere i analiza opasnosti kritičnih kontrolnih tačaka

Član 29.

(Vlastite provjere)

Subjekti u poslovanju moraju posjedovati, provoditi i održavati vlastite provjere u svojim objektima ili pogonima, u cilju usaglašavanja s mjerama i propisima propisanim u ovoj Odluci. Oni moraju osigurati da nusproizvodi životinjskog porijekla ili proizvodi dobijeni od nusproizvoda životinjskog porijekla za koje se sumnja ili utvrdi da nisu u skladu s ovom Odlukom zadrže u objektu ili pogonu, osim ako su namijenjeni za odlaganje van objekta ili pogona.

Član 30.

(Analiza opasnosti i kritične kontrolne tačke)

- Subjekti u poslovanju za obavljanje jedne od slijedećih aktivnosti moraju imati, provoditi i održavati pisane procedure ili postupke na osnovu načela analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka (HACCP):

- a) za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla;
 - b) za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla u bioplin ili kompost;
 - c) za rukovanje i skladištenje s nusproizvodima životinjskog porijekla iz više od jedne kategorije ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla u istom objektu ili pogonu;
 - d) za proizvodnju hrane za kućne ljubimce.
- (2) Subjekti u poslovanju kako je navedeno u stavu (1) ovog člana naročito moraju:
- a) utvrditi sve opasnosti koje se moraju spriječiti, ukloniti ili svesti na prihvatljive nivoe;
 - b) utvrditi kritične kontrolne tačke na kojima je kontrola bitna radi sprječavanja ili uklanjanja opasnosti ili njenog smanjivanja na prihvatljiv nivo;
 - c) uspostaviti kritične granice kod kritičnih kontrolnih tačaka koje odvajaju prihvatljivost od neprihvatljivosti, radi sprječavanja, uklanjanja ili smanjivanja utvrđenih opasnosti;
 - d) uspostaviti i provoditi efikasnu kontrolu nad postupcima kod kritičnih kontrolnih tačaka;
 - e) utvrditi korektivne radnje kada praćenje kritičnih kontrolnih tački nije pod kontrolom;
 - f) utvrditi postupke kako bi potvrdili da mjere navedene u tač. od a) do e) ovog člana su potpune i efektivne. Procedure verifikacije moraju se provoditi redovno;
 - g) voditi evidencije proporcionalno s vrstom i veličinom objekta te dokazati efikasnost primjene mjera navedenih u tač. od a) do f) ovog člana.
- (3) Ukoliko se napravi izmjena u proizvodu, procesu ili fazi proizvodnje, prerade, skladištenja i distribucije, subjekti u poslovanju moraju preispitati svoje postupke i napraviti potrebne izmjene.

Član 31.

(Vodiči za dobru praksu)

- (1) MVTEO-UZV i nadležni veterinarski organi imaju obavezu da potiču razvoj, širenje i dobrovoljno korištenje vodiča za dobru praksu posebno za primjenu HACCP načela kao što je navedeno u članu 30. ove Odluke. Subjekti u poslovanju mogu koristiti takve smjernice na dobrovoljnoj osnovi.
- (2) Nadležni organi iz stava (1) ovog člana procjenjuju vodiče za dobru praksu kako bi se osiguralo da:
 - a) su razvijeni u dogovoru s predstavnicima stranaka čiji interesi mogu znatno uticati, te da su distribuirani po sektorima subjekata u poslovanju;
 - b) je njihov sadržaj prihvatljiv za oblasti na koje se odnose.

DIO ČETVRTI - STAVLJANJE NA TRŽIŠTE

Član 32.

(Stavljanje na tržište nusproizvoda)

- (1) Nusproizvodi životinjskog porijekla i proizvodi dobijeni od nusproizvoda životinjskog porijekla namijenjeni ishrani farmskih životinja, osim krznašica, mogu biti stavljeni na tržište pod uslovom:
 - a) da su materijali Kategorije 3 ili proizvedeni od materijala Kategorije 3, osim materijala iz člana 12. tač. p), r) i s) ove Odluke;
 - b) da su prikupljeni, odnosno obrađeni, kao što je propisano, u skladu s uslovima za sterilizaciju pod pritiskom ili drugim uslovima za sprječavanje rizika po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja u skladu sa stavom (2) ovog člana;
 - c) dolaze iz odobrenih ili registriranih objekata ili pogona.
- (2) MVTEO-UZV, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima, propisuje mjere za provođenje ovoga člana koje se odnose na prikupljanje, obradu i tretiranje nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvode dobijene iz stava (1) ovog člana.

Član 33.

(Stavljanje na tržište dubriva i poboljšivača zemljišta)

- (1) Organska dubriva i poboljšivači zemljišta mogu biti stavljeni na tržište i mogu se koristiti pod uslovima da:
 - b) potiču iz materijala Kategorije 2 ili materijala Kategorije 3;
 - c) su proizvedeni u skladu s propisanim uslovima za sterilizaciju pod pritiskom ili s drugim uslovima za sprječavanje rizika po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja, te sve mjere koje su utvrđene u skladu sa stavom (3) ovog člana;
 - d) dolaze iz odobrenih ili registriranih objekata ili pogona i;
 - e) u slučaju mesno-koštanog brašna proizvedenog iz materijala Kategorije 2 i obrade proteina životinjskog porijekla namijenjenih za korištenje za organska dubriva i poboljšivače zemljišta, kada su pomiješani s komponentom gdje se isključuje korištenje smjese u svrhu ishrane životinja, te ih označiti, kada je potrebno prema stavu (3) ovog člana.
- (2) Ostaci od prerade u bioplin ili kompost mogu biti stavljeni na tržište i koristiti kao organska dubriva i poboljšivači zemljišta.
- (3) MVTEO-UZV, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima, donosi propise za stavljanje dodatnih uslova ili ograničenja za upotrebu organskih dubriva i poboljšivača zemljišta, pod uslovom da su takvi propisi opravdani iz razloga zaštite veterinarskog javnog zdravstva i zdravlja životinja.
- (4) Izuzetno od odredbe tačke d) stava (1) ovog člana miješanje s komponentom nije potrebno za materijale životinjskog porijekla, ako je ishrana životinja isključena samim sastavom ili ambalažom.
- (5) MVTEO-UZV, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima propisuje:
 - a) uslove za proizvodnju i upotrebu organskih dubriva i poboljšivača zemljišta;
 - b) komponente ili materije za označavanje organskih dubriva i poboljšivača zemljišta;
 - c) komponente koje se koriste za miješanje s organskim dubrivima i poboljšivačima zemljišta;
 - d) dodatne uslove, kao što je metoda koja se koristi za označavanje i minimalne proporcije prilikom pripreme smjese, kako bi se isključila upotreba takvih dubriva i poboljšivača zemljišta u svrhu ishrane životinja i;
 - e) slučajeve u kojima sastav ili pakovanje materijala omogućava da budu izuzeti od uslova za miješanje.

Član 34.

(Stavljanje na tržište proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla propisanih drugim propisima)

- Subjekti u poslovanju mogu staviti na tržište proizvode dobijene od nusproizvoda životinjskog porijekla propisanih drugim važećim propisima u Bosni i Hercegovini, ukoliko su uslovi za kontrolu potencijalnih rizika veterinarskog javnog zdravstva i zdravlja životinja propisani tim propisima i to za:
- a) kozmetičke proizvode što znači supstance ili pripravke, namijenjene za stavljanje u dodir s raznim vanjskim dijelovima ljudskog tijela (epidermis, kosa, nokti, usne i vanjski spolni organi) ili sa zubima i sluzokožom usne šupljine sa ciljem isključivo ili uglavnom za čišćenje i zaštitu kako bi ih održavali u dobrom stanju, promijenili izgled ili ispravili tjelesne mirise;
 - b) aktivna medicinska sredstva koja su namijenjena da se u cjelosti ili djelimično ugrade, operativno ili medicinski, u ljudsko tijelo ili za medicinske intervencije u prirodne otvore, a čija je namjena da ostanu nakon postupka;
 - c) medicinske uređaje što znači instrument, aplikator, aparat, softver, materijalne ili druge dijelove, bilo da se koristi sam ili u kombinaciji, uključujući softver namijenjen od strane proizvođača kako bi se posebno

koristio u dijagnostičke i/ili terapijske svrhe, koji se koriste za ljude u svrhu:

- 1) dijagnoze, prevencije, praćenja, liječenja ili ublažavanja bolesti,
- 2) dijagnoze, praćenja, liječenja, ublažavanja ili nadoknade za ozljede ili hendikep,
- 3) ispitivanje, zamjenu ili modifikaciju anatomskih ili fizioloških procesa,
- 4) kontrolu začeća;
- d) in vitro dijagnostičke medicinske uređaje;
- e) veterinarske lijekove što znači bilo koja supstanca ili kombinacija supstanci koja se koristi za liječenje ili sprječavanje bolesti životinja;
- f) lijekove što znači bilo koja supstanca ili kombinacija supstanci za liječenje ili sprječavanje bolesti ljudi;
- g) bilo koju supstancu ili kombinaciju supstanci koja se može davati ljudima sa ciljem uspostave medicinske dijagnoze ili obnavljanja, ispravljanja ili modifikiranja fiziološke funkcije kod ljudi.

Član 35. (Proizvodnja)

Uvoz, prikupljanje i kretanje nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla namijenjenih objektima ili pogonima za proizvodnju proizvoda iz člana 34. ove Odluke i proizvodnja proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla obavlja se u skladu s važećim propisima u Bosni i Hercegovini. Neiskorišteni materijal iz takvih objekata ili pogona mora se zbrinjavati u skladu s važećim propisima u Bosni i Hercegovini.

Član 36.

(Stavljanje na tržište hrane za kućne ljubimce)

- (1) Subjekti u poslovanju mogu staviti na tržište proizvode dobijene od:
 - a) proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla:
 - 1) iz materijala Kategorije 3, osim materijala iz člana 12. tač. p), r) i s) ove Odluke,
 - 2) u slučaju uvoza hrane za kućne ljubimce ili sirovina za hranu za kućne ljubimce iz materijala Kategorije 1 iz člana 10. tačka c), u skladu s uslovima iz člana 41. stav (1) tačka a) ove Odluke,
 - 3) u slučaju sirove hrane za kućne ljubimce, od nusproizvoda životinjskog porijekla iz člana 12. tačka a) i tačka b) alineje 1) i 2) ove Odluke.
- (2) Ako nije osigurana dovoljna kontrola u skladu s članom 38. subjekti u poslovanju osiguravaju kontrolu rizika veterinarskog javnog zdravstva i zdravlja životinja u skladu s članom 39. ove Odluke.

Član 37.

(Stavljanje na tržište ostalih proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla)

- (1) Subjekti u poslovanju mogu staviti na tržište proizvode dobijene od nusproizvoda životinjskog porijekla, osim proizvoda iz čl. 32., 33., 34. i 36. ove Odluke, pod uslovom da ti proizvodi:
 - a) nisu namijenjeni za korištenje za ishranu farmskih životinja ili za primjenu na zemljištu s kojeg se te životinje hrane;
 - b) jesu namijenjeni za ishranu krznašica.
- (2) Subjekti u poslovanju osiguravaju kontrolu rizika po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja:
 - a) kroz siguran izvor u skladu s članom 38. ove Odluke;
 - b) sigurno postupanje u skladu s članom 39. ove Odluke, ako siguran izvor ne osigurava dovoljnu kontrolu ili;
 - c) koji potvrđuje da se proizvodi dobijeni od nusproizvoda životinjskog porijekla koriste u skladu s članom 40. ove Odluke, ako tretman ne osigurava dovoljnu kontrolu.

Član 38.

(Siguran izvor nusproizvoda životinjskog porijekla)

- (1) Siguran izvor obuhvata korištenje nusproizvoda životinjskog porijekla:
 - a) od kojih nema opasnosti po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja;
 - b) koje se skupljaju i prevoze od tačke sakupljanja proizvodnih jedinica objekta ili pogona u uslovima koji isključuju rizike po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja ili;
 - c) koji su uvezeni u Bosnu i Hercegovinu i prevezeni od tačke prvog ulaza do proizvodnog objekta ili pogona pod uslovima koji isključuju rizike po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja.
- (2) Subjekti u poslovanju moraju osigurati dokumentaciju o uslovima iz stava (1) ovog člana, uključujući dokaz o sigurnosti biosigurnosnih mjera preduzetih kako bi se isključili rizici nastali po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlja životinja od početnog materijala.
- (3) Dokumentaciju iz stava (2) ovog člana čuva subjekt u poslovanju i dostupna je nadležnom veterinarskom inspekcijском organu.
- (4) U slučaju nusproizvoda iz stava (1) tačke c), pošiljke prati zdravstveni certifikat.

Član 39.

(Sigurna obrada)

- (1) Sigurna obrada mora obuhvatiti primjenu procesa proizvodnje materijala kojim se smanjuju na prihvatljiv nivo rizici po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja, a koji mogu nastati materijalom ili drugim materijama korištenim u proizvodnom procesu.
- (2) Mora se osigurati da dobijeni proizvod od nusproizvoda životinjskog porijekla ne predstavlja rizik za veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja, putem analize krajnjeg proizvoda.

Član 40.

(Sigurna krajnja upotreba)

- (1) U sigurnu krajnju upotrebu mora biti izvršteno i korištenje proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla:
 - a) pod uslovima koji ne predstavljaju rizike za veterinarsko javno zdravstvo ili zdravlje životinja;
 - b) koji mogu predstavljati opasnost za veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja pod uslovom da je upotreba u posebne svrhe opravdana veterinarskim propisima Bosne i Hercegovine, naročito onim koji se odnose na zaštitu veterinarskog javnog zdravstva i zdravlja životinja.

Član 41.

(Obaveza donošenja propisa)

- (1) Uslove, dokumentaciju i parametre navedene u ovom dijelu propisuje MVTEO-UZV uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima koji se odnose na:
 - a) uslove za stavljanje na tržište uvezene hrane za kućne ljubimce ili hrane za kućne ljubimce proizvedene od uvezenih materijala, od materijala Kategorije 1 propisanih članom 10. tačka c) ove Odluke;
 - b) uslove o sigurnom izvoru i kretanju materijala koji će biti korišten, tako da se isključe rizici po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja;
 - c) dokumentaciju navedenu u članu 38. stav (2) ove Odluke;
 - d) parametre proizvodnog procesa navedene u članu 39. stav (1) ove Odluke, posebno po pitanju primjene fizičkih ili hemijskih tretmana materijala koji se koristi;
 - e) uslove testiranja koji se odnose na krajnji proizvod;
 - f) uslove za sigurno korištenje proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla, koji predstavljaju opasnost za veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja.

DIO PETI - UVOZ, PROVOZ, IZVOZ**Član 42.**

(Uvoz i provoz)

- (1) Nusproizvodi životinjskog porijekla i proizvodi dobijeni od nusproizvoda životinjskog porijekla mogu biti uvezeni u ili provezeni kroz Bosnu i Hercegovinu u skladu s:
- relevantnim uslovima ove Odluke za određene nusproizvode životinjskog porijekla ili proizvode koji su dobijeni od nusproizvoda životinjskog porijekla koji su najmanje jednaki onima koji se primjenjuju za proizvodnju i stavljanje na tržište takvih nusproizvoda životinjskog porijekla ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla unutar Bosne i Hercegovine;
 - uslovima jednakim onim uslovima koji se odnose na proizvodnju i stavljanje na tržište takvih nusproizvoda životinjskog porijekla ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla u skladu s propisima iz oblasti veterinarstva Bosne i Hercegovine ili;
 - u slučaju nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla, navedenih u čl. 34., 36. i 37. ove Odluke, primjenjivat će se uslovi navedeni u tim članovima.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, uvoz i provoz:
- određenog rizičnog materijala ako se odvija isključivo u skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini koji propisuju prevenciju, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija;
 - nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla koji su pomiješani ili kontaminirani bilo kojim opasnim materijalom obavlja se prema važećim propisima o prijevozu otpada u Bosni i Hercegovini;
 - materijala Kategorije 1, materijal Kategorije 2 i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla, koji nisu namijenjeni za proizvodnju proizvoda navedenih u čl. 34., 36. i 37., bit će uzeti u obzir pod uslovom da su uslovi za njihov uvoz usvojeni u skladu s članom 43. stav (2) tačka a) ove Odluke;
 - nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla namijenjenih za svrhe propisane u članom 18. stav (1) obavlja se u skladu s mjerama koje osiguravaju kontrolu rizika po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja, do donošenja propisa iz člana 18. stav (2) ove Odluke.
- (3) U slučaju uvoza i provoza materijala Kategorije 3 i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla, uslove, u skladu sa stavom (1) tačka a) ovog člana, propisuje MVTEO-UZV, kojim se određuje da pošiljke moraju:
- dolaziti iz druge zemlje ili dijela druge zemlje s listom u skladu sa stavom (4) ovog člana;
 - dolaziti iz objekata ili pogona, odobrenih ili registriranih od strane nadležnog organa druge zemlje porijekla i nalaziti se na posebno za tu svrhu određenoj listi tog organa i;
 - biti praćene propisanom dokumentacijom do mjesta ulaza u Bosnu i Hercegovinu na kojem se vrši veterinarska kontrola dokumentacije, kao što su komercijalni dokument ili zdravstveni certifikat, i izjavom su odgovara modelu utvrđenim u skladu s članom 43. stav (2) tačkom d) ove Odluke.
- (4) Lista drugih zemalja ili dijelova drugih zemalja iz kojih nusproizvodi životinjskog porijekla ili proizvodi dobijeni od nusproizvoda životinjskog porijekla mogu biti uvezeni ili provezeni preko teritorije Bosne i Hercegovine mora se izraditi u skladu sa zakonskim postupkom propisanim važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini, uzimajući u obzir posebno:
- zakonodavstvo druge zemlje;
 - organizaciju nadležnih organa i inspekcijskih službi u drugoj zemlji, ovlasti usluga, nadzor kojima su one predmet i njihove ovlasti za efikasno praćenje primjene njihovog zakonodavstva;
 - trenutne veterinarske uslove koji se primjenjuju na proizvodnju, rukovanje, prijevoz, skladištenje i otpremu proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih za Bosnu i Hercegovinu;
 - uvjerenja koja druga zemlja može dati o usklađenosti s odgovarajućim veterinarskim uslovima;
 - iskustvo stavljanja na tržište proizvoda iz druge zemlje i rezultati provedenih provjera kod uvoza;
 - rezultat bilo koje inspekcije Evropske unije u drugoj zemlji;
 - zdravstveno stanje stoke, ostalih domaćih životinja i divljači u drugoj zemlji, sa posebnim osvrtom na egzotične bolesti životinja i bilo kojeg aspekta općeg zdravstvenog stanja u zemlji koji bi mogli predstavljati opasnost za veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja u Bosni i Hercegovini;
 - redovnost i brzinu kojom druga zemlja dostavlja informacije o postojanju zaraznih bolesti životinja na svom području, posebno bolesti navedene u Zdravstvenom kodeksu kopnenih životinja (Terrestrial Animal Health Code) i Zdravstvenom kodeksu vodenih životinja (Aquatic Animal Health Code) Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE);
 - propise o sprječavanju i kontroli zaraznih bolesti životinja koji su na snazi u drugoj zemlji i njihovo provođenje, uključujući i pravila za uvoz iz drugih zemalja.
- (5) Liste objekata ili pogona navedenih u stavu (3) tačka b) ovog člana moraju se stalno ažurirati i saopćavati drugim državama i moraju biti dostupni javnosti.

Član 43.

(Obaveza donošenja propisa)

- (1) Mjere i način provođenja iz člana 42. koje ne uključuju nusproizvode životinjskog porijekla ili proizvode dobijene od nusproizvoda životinjskog porijekla u određenim objektima ili pogonima iz uvoza ili provoza, u cilju zaštite veterinarskog javnog zdravstva ili zdravlja životinja, usvajaju se od strane MVTEO-UZV.
- (2) Druge mjere za provođenje člana 42. ove Odluke utvrđuju se u odnosu na:
- uslove za uvoz i provoz nusproizvoda materijala Kategorije 1 i materijala Kategorije 2 i za proizvode dobijene od nusproizvoda životinjskog porijekla;
 - ograničenja po pitanju veterinarskog javnog zdravstva ili zdravlja životinja koja se odnose se na uvoz materijala Kategorije 3 ili proizvoda dobijenih od tog materijala što mora biti utvrđeno pozivanjem na liste drugih zemalja ili dijelove drugih zemalja sastavljene u skladu s članom 42. stav (4) ove Odluke ili za druga pitanja veterinarskog javnog zdravstva ili zdravlja životinja;
 - uslove za proizvodnju nusproizvoda životinjskog porijekla ili proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla u objektima ili pogonima u drugim zemljama; ti uslovi moraju uključivati odredbe za kontrole takvih objekata i pogona od strane MVTEO-UZV i mogu se izuzeti određene vrste objekata ili pogona za rukovanje nusproizvodima životinjskog porijekla ili proizvodima dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla od odobrenja ili registracije kao što je navedeno u članu 42. stav (3) tačka b) ove Odluke;
 - uslove za nusproizvode životinjskog porijekla ili proizvode dobijene od nusproizvoda životinjskog porijekla dobijenih, prikupljenih ili proizvedenih u skladu s uslovima ove Odluke.

Član 44.

(Izvoz)

- (1) Zabranjen je izvoz nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih od nusproizvoda životinjskog porijekla u druge zemlje koje nisu članice OECD-a za korištenje u pogonima za proizvodnju bioplina ili komposta.
- (2) Materijal Kategorije 1 i materijal Kategorije 2 i proizvodi dobijeni od njih mogu se izvoziti u druge svrhe osim onih koje su navedene u stavu (1) ovog člana, pod uslovom da je njihov izvoz propisan od strane MVTEO-UZV.
- (3) Materijal Kategorije 3 ili proizvodi dobijeni od njega izvoze se u skladu s važećim propisima u Bosni i Hercegovini.
- (4) Izuzetno od stava (3) i (4) ovog člana, može se dozvoliti izvoz:
 - a) određenog rizičnog materijala isključivo u skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini koji se odnose na sprječavanje i iskorjenjivanje BSE -a;
 - b) nusproizvoda životinjskog porijekla ili proizvoda dobijenih od njih, pomiješanih sa ili kontaminiranih bilo kojim otpadom koji je u važećim propisima Bosne i Hercegovine naveden kao opasan.

DIO ŠESTI - IZDAVANJE ODOBRENJA I INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 45.

(Postupak izdavanja odobrenja)

- (1) Nadležni veterinarski organi daju odobrenje objektu ili pogonu samo ukoliko je posjetom na licu mjesta, prije pokretanja bilo kakve aktivnosti, utvrđeno da oni ispunjavaju uslove članom 28. ove Odluke.
- (2) Nadležni organi iz stava (1) ovog člana mogu dati uslovno odobrenje ukoliko se pokaže, nakon posjete na licu mjesta, da objekt ili pogon ispunjava sve uslove po pitanju infrastrukture i opreme kojima se osigurava primjena operativnih procedura u skladu s ovom Odlukom. Također, dužni su dati punu saglasnost samo ukoliko se utvrdi, nakon druge posjete licu mjesta obavljene u roku od tri mjeseca od davanja uslovnog odobrenja, da objekt ili pogon ispunjava ostale uslove iz stava (1) ovog člana. Ako je postignut jasan napredak, ali da objekt ili pogon još uvijek ne zadovoljava sve propisane uslove, nadležni veterinarski organi mogu produžiti uslovno odobrenje. Ipak, ukupan period trajanja uslovnog odobrenja ne smije biti duži od šest mjeseci.
- (3) Subjekti u poslovanju moraju osigurati da objekt ili pogon prestane s radom ako nadležni veterinarski organi ukinu svoje odobrenje ili u slučaju uslovnog odobrenja ne uspije da ga produži ili dobije punu saglasnost od nadležnih organa.

Član 46.

(Inspeksijski nadzor)

- (1) Nadležni veterinarski inspeksijski organi dužni su u redovnim intervalima obavljati inspeksijski nadzor nad rukovanjem nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvoda dobijenih od nusproizvoda u okviru ove Odluke.
- (2) Nadležni organi iz stava (1) ovog člana, pri obavljanju inspeksijskog nadzora mogu uzeti u obzir pridržavanje po uputama dobre prakse subjekata u poslovanju.
- (3) Detaljne uslove iz ovoga člana, uključujući propise u pogledu referentnih metoda mikrobioloških analiza, propisuje MVTEO-UZV, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima.

Član 47.

(Privremeno ukidanje, ukidanje i zabrane rada)

- (1) Ukoliko se inspeksijskim nadzorom kojeg provode nadležni veterinarski inspeksijski organi otkrije da jedan ili više uslova iz ove Odluke nije ispunjen, oni su dužni preduzeti odgovarajuće mjere i o tome obavijestiti nadležni veterinarski organ.

- (2) Nadležni veterinarski organi dužni su, u skladu s prirodom i težinom nedostataka i potencijalnih rizika za veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja:

- a) privremeno ukinuti odobrenje objektu ili pogonu ako:
 - 1) Uslovi za odobravanje ili rad objekta ili pogona više nisu ispunjeni;
 - 2) subjekt u poslovanju ne otkloni nedostatke u ostavljenom roku i;
 - 3) postoje potencijalni rizici po veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja koji ne zahtijevaju djelovanje u skladu s tačkom b) ovog člana;
- b) ukinuti odobrenje za objekt ili pogon ako:
 - 1) uslovi odobrenja ili rada objekta ili pogona nisu ispunjeni i;
 - 2) subjekt u poslovanju ne otkloni nedostatke u ostavljenom roku iz razloga koji se odnose na infrastrukturu za objekat ili pogon, na broj osoblja i stručnog osoblja pod njegovim nadzorom i zbog ozbiljne opasnosti za veterinarsko javno zdravstvo i za zdravlje životinja koji zahtijevaju veliko prilagođavanje rada objekta ili pogona prije nego što subjekt u poslovanju može podnijeti zahtjev za ponovno odobrenje;
 - 3) odredi neophodne mjere kako bi se otklonili postojeći nedostaci u objektima ili pogonima.

- (1) Nadležni veterinarski inspeksijski organi moraju, u skladu s prirodom i težinom nedostataka i u odnosu na potencijalne rizike za veterinarsko javno zdravstvo i zdravlje životinja, privremeno ili trajno zabraniti rad subjekata u poslovanju navedenih u članu 24. st. (1) i (3) i članu 25. stav (1) ako:

- a) uslovi propisani važećim propisom iz oblasti veterinarstva Bosne i Hercegovine nisu zadovoljeni i;
- b) postoje potencijalni rizici po veterinarsko javno zdravstvo ili za zdravlje životinja koji proizilaze iz takvog načina poslovanja.

Član 48.

(Registracija)

Objekt za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla i proizvodnju njihovih proizvoda mora biti odobren od nadležnog veterinarskog organa i biti upisan u Registar objekata Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine.

Član 49.

(Inspeksijski nadzor za otpremu u druge države)

Ukoliko subjekt u poslovanju namjerava poslati materijal Kategorije 1, materijal Kategorije 2, mesno-koštano brašno ili mast porijeklom od životinja dobijenu od materijala Kategorije 1 i materijala Kategorije 2 u drugu državu, mora postupiti prema važećim propisima koji se odnose na izvoz pošiljki koje su pod veterinarskim inspeksijskim nadzorom.

Član 50.

(Nadzor u Bosni i Hercegovini)

MVTEO-UZV, u okviru svog djelokruga, može izvršiti provjere na licu mjesta zajedno s nadležnim veterinarskim organima i nadležnim veterinarskim inspeksijskim organima kada je to potrebno za jedinstvenu primjenu ove Odluke.

Član 51.

(Upravni nadzor)

Upravni nadzor nad primjenom ove Odluke i propisa donesenih na osnovu nje vrše MVTEO-UZV i nadležni veterinarski organi u okviru svog djelokruga, u skladu s važećim propisima iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini.

Član 52.

(Inspeksijski nadzor)

Inspeksijski nadzor nad primjenom ove Odluke i propisa donesenih na osnovu nje vrše nadležni veterinarski inspeksijski organi u okviru svog djelokruga, u skladu s važećim propisima u Bosni i Hercegovini.

DIO SEDMI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Član 53.**

(Obaveza donošenja propisa)

- (1) MVTEO-UVZ, uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima donosi propise kojima regulira:
- uslove za rukovanje i odlaganje organa nakon evisceracije riba koje pokazuju znakove bolesti, uključujući i parazite, koji su prenosivi na ljude, tokom plovidbe, uključujući i uslove njihovog odlaganja u more, ne dovodeći u pitanje propise iz oblasti okoliša;
 - parametre za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla, osim sterilizacije pod pritiskom, posebno vrijeme, temperaturu, pritisak i veličinu čestica;
 - parametre za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla, uključujući i otpad iz ugostiteljstva, u bioplin ili kompost;
 - uslove za spaljivanje i ko-spaljivanje nusproizvoda životinjskog porijekla, i njihovih proizvoda;
 - uslove za sagorjevanje nusproizvoda životinjskog porijekla i njihovih proizvoda;
 - uslove za proizvodnju i rukovanje nusproizvodima životinjskog porijekla iz člana 12. tačke e) ove Odluke;
 - uslove za silažu porijeklom od vodenih životinja;
 - trajno obilježavanje nusproizvoda životinjskog porijekla;
 - upotreba određenih nusproizvoda životinjskog porijekla, kao što su organska đubriva i poboljšivača zemljišta;
 - korištenje određenih nusproizvoda životinjskog porijekla za ishranu životinja na farmama;
 - nivo rizika i uticaja na veterinarsko javno zdravstvo ili zdravlje životinja obzirom na materijal za koji se smatra neprihvatljivim kako je navedeno u članu 14. tačka d) ove Odluke;
- (2) MVTEO-UVZ uz saglasnost s nadležnim veterinarskim organima dužno je, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ove Odluke, donijeti propise u skladu s ovlastima iz ove Odluke.

Član 54.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", a počinje se primjenjivati godinu dana od dana stupanja na snagu.

Broj 01-1-02-414/11

11. februara 2011. godine
Sarajevo

Ministar

Mladen Zirojević, s. r.

Na temelju članka 43. stavak 8. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, donosi

ODLUKU**O NUSPROIZVODIMA ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA I NJIHOVIM PROIZVODIMA KOJI NISU NAMIJENJENI PREHRANI LJUDI****DIO PRVI - UVODNE NAPOMENE****Poglavlje I. Opće odredbe****Članak 1.**

(Predmet)

Odlukom o nusproizvodima životinjskog podrijetla i njihovim proizvodima koji nisu namijenjeni prehrani ljudi (u daljnjem tekstu: Odluka) propisuju se uvjeti za korištenje, zbrinjavanje i tretiranje materijala životinjskog podrijetla, uvjeti za subjekte u poslovanju, prijevoz, stavljanje na tržište, uvoz, provoz, izvoz i izdavanje odobrenja za nusproizvode životinjskog podrijetla i njihove proizvode koji nisu namijenjeni

prehrani ljudi u cilju sprečavanja i smanjivanja veterinarsko-zdravstvenih rizika.

Članak 2.

(Primjena)

Ova Odluka odnosi se na:

- nusproizvode životinjskog podrijetla i njihove proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi prema važećim propisima u Bosni i Hercegovini;
- proizvode koji odlukom proizvođača više nisu namijenjeni prehrani ljudi.

Članak 3.

(Iznimke od primjene)

(1) Ova Odluka ne odnosi se na:

- sirovu hranu za kućne ljubimce koja dolazi iz maloprodajnih objekata ili objekata za skladištenje;
- cijele trupove ili dijelove trupova divljih životinja za koje se ne sumnja da su zaražene bolestima koje se mogu prenijeti na ljude ili životinje, osim morskih životinja ulovljenih u komercijalne svrhe;
- cijele trupove ili dijelove trupova divljači koji nisu prikupljeni nakon ubijanja sukladno dobroj lovačkoj praksi, ne dovodeći u pitanje primjenu važećih propisa iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini koji se odnose na higijenu hrane životinjskog podrijetla;
- nusproizvode životinjskog podrijetla od divljači i od mesa divljači kojima lovci izravno opskrbljuju krajnjeg potrošača malim količinama divljači ili mesom divljači, ili lokalne maloprodajne objekte koji izravno opskrbljuju krajnjeg potrošača;
- sirovo mlijeko, kolostrum i njihove proizvode koji se uništavaju ili koriste na posjedu na kojem su proizvedeni;
- ljuštore od školjaka bez mekog tkiva i mesa;
- sirovu hranu za kućne ljubimce podrijetlom iz maloprodajnih objekata u kojima se rezanje i skladištenje vrši isključivo u svrhu opskrbe potrošača izravno na licu mjesta;
- ugostiteljske ostatke, osim:
 - ako dolaze iz međunarodnog prometa;
 - ako su namijenjeni prehrani životinja;
 - ako su namijenjeni sterilizaciji pod tlakom ili procesiranju nekom od propisanih metoda ili za proizvodnju bioplina ili komposta;
- materijal s ribarskih brodova koji se odlaže u more, sukladno važećim propisima o higijeni hrane životinjskog podrijetla, osim utrobe riba koje pokazuju znakove bolesti uključujući i parazite koji su prenosivi na ljude, ne dovodeći u pitanje važeće propise iz oblasti zaštite okoliša u Bosni i Hercegovini;
- sirovu hranu za kućne ljubimce dobivenu od životinja zaklanih na posjedu isključivo za vlastitu domaću potrošnju;
- izmet i urin osim đubriva i guana koji nije mineraliziran;
- jajne ćelije, embrije i sjeme za potrebe osjemenjivanja životinja.

(2) Ova Odluka nema utjecaja na važeće propise iz oblasti veterinarstva u Bosni i Hercegovini čiji je cilj kontrola i iskorijenjivanje bolesti životinja.

Članak 4.

(Definicije)

Pojedini termini koji se koriste u ovoj Odluci imaju sljedeće značenje:

- nusproizvodi životinjskog podrijetla su cijeli životinjski trupovi ili dijelovi trupova ili proizvodi životinjskog podrijetla koji nisu namijenjeni prehrani ljudi, uključujući jajne ćelije, embrije i sjeme za osjemenjivanje životinja;
- proizvodi dobiveni od nusproizvoda životinjskog podrijetla su proizvodi dobiveni nakon jednog ili više tretmana, izmjena ili koraka prerade nusproizvoda životinjskog podrijetla;